

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. — Za oglasila se plačuje od peterostopne vrste po 12 h, če se oglasilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klin s klinom.

Leta in leta že traja gonja proti naprednim listom, ali še nikdar ni bila tako strastna in tako čez vso mero silovita, kakor letos. Kar so duhovniki na prižnicah in v spovednicah počenjali, to je nečuvstvo, to je največji škandal, kar se jih more kdo misliti.

To početje duhovnikov je jasen dokaz, kako srednjeveške razmere vladajo še vedno na Kranjskem. Lahko rečemo, da je ni kronovine, kjer bi se duhovščina upala ljudstvo tako strahovati in politične nasprotne tako preganjati, kakor pri nas. Tudi drugod izhajajo protiklerikalni listi in sicer listi, ki se ne omejujejo samo na boj proti politikujoci duhovščini in proti zlorabi vere in cerkve v posvetne namene, nego listi, ki pobijajo katoliško vero kot tako in delajo jako uspešno propagando za odpad od katoliške vere — ali nikjer se škofje in duhovniki ne upajo proti njemu tako nastopati, kakor nastopajo pri nas proti naprednim listom.

Krivi smo tega sami. Premehki smo, preveč popustni in preveč obzirni. Ko bi dunajski škof proti kakemu protiklerikalnemu listu vprizoril tako nasilno gonjo, kakor jo je ljubljanski škof vprizoril proti našemu listu, bi mu odgovorili tako, da bi mu za vse živce daj prešlo veselje se zopet spuščati v take boje.

Klin s klinom; kdor tepe, tega tepe; kdor išče, ta najde. Ti narodni pregovori nas uče, kako moramo postopati, da odbijemo klerikalne napade, da uženemo klerikalno silovitost v kozji rog in si izvojimo svojo pravico.

Državni zakoni nam dajejo pravico, da svobodno zastopamo svoje mnenje. Kar nam država priznava, kar mora vsak državljani spoštovati kot našo pravico, to nam hoče škof samolastno kratiti. Država priznava

vsakemu tudi pravico, da čita in naroča kar hoče. Tudi te pravice ne spoštuje škof nego jo skuša z nasilstvom utesniti. Škof se postavlja nad državo in hoče cropati ljudstvo tistih pravic, ki mu jih država jamči.

Avstrija je skoz in skoz nazadnjaška država, v kateri služi vse klerikalizmu. To je vzrok, da državni organi ne ščitijo ljudstva pred duhovniškimi atentati na zakonito pripoznano ljudsko svobodo. S svobodo je ravno tako, kakor z ravnopravnostjo; država jo priznava, a ne kaznuje tistega, kdor jo krši.

Zato smo prisiljeni, da si sami pomagamo kakor pač vemo in znamo. Kar se tiče nas, bomo že storili, kolikor je v naših močeh, da odbijemo klerikalne napade. Treba je pa tudi, da nas somišljeniki podpirajo.

Že pred 50. leti je veliki češki rodoljub Havliček, eden prvih buditeljev češkega naroda, učil, da je le eno sredstvo, vzbuditi narod iz letargije; navaditi ga, da redno čita. V dobi absolutizma, v dobi krutega tiranstva, v času policijske vsega moččnosti, ko ni bilo mogoče izdati najmanjše knjižice in ko listi niso smeli skoro ničesar pisati, je Havliček vendar dosegel, da je navadil češki narod čitati. Danes, ko je v tem oziru desti boljše, ko so si narodi izvojskovali prilično tiskovno svobodo, je tako delo desti lažje. Danes je treba le znatne agitacije — in uspeh je zagotovljen.

Z izdatno agitacijo za napredne liste in za knjige neklerikalnega značaja se da doseči tisto revolucijoniranje javnega duha, ki je potrebno, da zavladajo na Slovenskem zdrave razmere.

Niti v sanjah ne mislimo na kak odstop od katoliške vere. Eno pa hočemo doseči: Cerkvena avtoriteta se ne sme zlorabljati v posvetne namene. V cerkvi se ne sme agitirati; ne na prižnici, ne v spovednici, ne sploh pri cerkvenih opravilih. Ne

sme se izpostavljati najvetejši za »dober izid volitev« in škofje ne smejo zlorabljati svojega duhovskega vpliva ne v pastirskih pismih ne s pritiskom na duhovnike in vernike. Uživanja državljanskih pravic jim nihče ne brani, ali kakor mora biti sodnik v sodni dvorani nepristranski in mora tudi v privatnem življenju imeti ozire na svojo službo — tako mora biti tudi duhovniki. To hočemo doseči, to je smoter našega boja proti klerikalizmu.

In to tudi dosežemo. Vsaj uspehi, ki smo jih dosegli tekom 15 let, nam to obetajo. Tekom 15 let smo javnega duha na Kranjskem tako revolucijonirali, da kaj takega niso nikjer drugod dosegli. Seveda se mora pomisliti, da smo mi začeli šele pred 15. leti, drugod pa vodijo tak boj že 50 let. A treba je le še nekaj let vztrajati in razmere se bodo temeljito spreobrnilo, ako bodo somišljeniki krepko delali za razširjenje naprednih listov in svobodomiselnih knjig.

Vojna na Daljnem Vztoku.

O gibanju sovražnih brodovij.

O gibanju sovražnih brodovij ni, kakor se poroča iz Londona, skoro nobenih vesti, da so torej o akcijah Roždestvenskega in Toga mogoča samo domnevanja. Iz Manile se poroča, da so razni parniki videli 16 japonskih ladij križariti ob južnem rtu otoka Formoze.

Takisto se tudi poroča, da je šest ruskih transportnih ladij s premogom na krovu že od sobote usidranih v zalivu Lingajen ob obrežju Filipinskih otokov.

Drugi poročili, iz katerih bi se dalo sklepati, kje da se nahaja rusko in kje japonsko brodovje, ni in jih najbrže v doglednem času tudi ne bo.

Rusi so izvršili jako pameten manever. Ruski tajni agenti so prerezali kabelj med Kitajsko in otokom

Formozo, da je Formoza od sobote brez brzojavne zveze z ostalim svetom. Ker ima admiral Togo svojo operacijsko bazo na Formosi ali na bližnjih Pescadorskih otokih, se sedaj brez dvoma nahaja v zelo neprijetnem položaju, ker ne dobiva nikakih brzojavnih vesti niti s kitajske, niti s filipinske obali. Sedaj je navezan edino na rekognosciranje, ki ga izvršujejo njegove križarke.

Na pragu odločilne pomorske bitke?

»Echo de Paris« poroča iz Petrograda: V generalnem štabu vojne mornarice vlada velikansko razburjenje in silna napetost. Pričakuje se z nervozno napetostjo nadaljnih poročil z pomorskega bojišča, ker vlada povsodi prepričanje, da se že v nekaj urah vname odločilna pomorska bitka v bližini otoka Formoze. Došla so namreč popolnoma zanesljiva poročila, da se glavno brodovje admiralja Roždestvenskega že nahaja v bližini Hongkonga. V pomorskih krogih so prepričani, da je sedaj bitka neizogibna.

Admiral z neomejenimi pooblastili.

Londona »Times« zatrjuje, da tudi ruska vojna uprava nima nobenih zanesljivih poročil, kje se pravzaprav nahaja admiral Roždestvenski s svojim brodovjem. Car Nikolaj je dal admiralu neomejena pooblastila in zdi se, kakor da bi Roždestvenski namenoma pošiljal v Petrograd popolnoma napačne vesti o gibanju svojega brodovja.

Kakor se čuje iz Saigona, je rusko brodovje še vedno usidrano v zalivu Kamrank. Admiral Jaguières je odredil vse potrebno, da varuje nevtralnost francoskega ozemlja.

Z mandžurskega bojišča.

General Linavič je poslal 18. t. m. to-le poročilo: Sovražnik je zopet prišel 14. t. m. z ofenzivo proti Hej-

šimari in ob železniški progi Sin minpao-Tahihoeu. Okoli 5. ure popoldne so Japonci zasedli Padijaco in pričeli streljati na našo korenjico, ki je osvojila neki gorski prelaz, nakar so bili Japonci prisiljeni prenehati z ofenzivo. Istega dne je sovražnik zasedel tudi vas Nan-zanhece.

Iz Tokija pa se uradno poroča: Japonska armada je prodrla do vasi Tungua, 50 milj vzhodno od Hsingkinga, in jo 15. t. m. osvojila. Sovražnik se je umaknil v smeri proti severu. Na ostalem bojišču ni nikakih sprememb.

Ogorčeni Japonci.

Po vestih iz Tokija narašča ogorčenje japonskega časnopisa proti Franciji, da je gostoljubno sprejela rusko brodovje v svojih pristaniščih in s tem kršila svojo nevtralnost. Listi zahtevajo od vlade, da naj pošlje Franciji odločen protest, v katerem se ji naj sporoči, da tudi Japonska v bodoče ne bo več respektirala nevtralnosti francoskih pristanišč.

List »Times« zatrjuje, da je bilo rusko brodovje do sobote opoldne usidrano v zalivu Kamrank. Vkljub temu se pa še niso mogle vse ruske vojne ladje zadostno preskrbeti s prejemom. Vendar pa iz poročil ni razvidno, ali so bile ruske ladje usidrane v zalivu ali izven teritorialnega okrožja treh milj. V prvem slučaju bi bilo po mnenju diplomatskih krogov pričakovati resnih dogodkov z nepreglednimi posledicami, ako bi Francija takoj ne odredila vsega po potrebnega, da bi v bodoče preprečila vsako kršenje svoje nevtralnosti.

Japonci niso samo vložili protesta v Parizu, marveč so tudi zahtevali v zmislu angleško-japonske alijance podpore od angleške vlade.

»Agence Havas« javlja iz Pariza: Japonski poslanik v Parizu, dr. Motono, je izročil francoski vladi oster protest proti kršenju nevtralnosti s

LISTEK.

Ali je Primož Trubar upesnitve vreden junak ali ne?

Gospodu prof. dr. Tomišeku odgovarja A. Askerc.

(Konec.)

Svoj čas sem bil napisal nekaj »Iz pesmarice neznanega siromaka.« V teh verzih nastopa samo delavec v ožjem pomenu besede. Pozneje sem spisal še par epskih stvari iz delavskega življenja. A ker v »Četrtem zborniku« kritik ne nahaja večkrat takih mezdnih delavcev, meni, da se ne »podajam več na socialno polje. To je krivo! Jaz mislim, da mora dandanes pač vsak moderni pisatelj pisati v socialnem duhu. Protisocialno bi pisal tisti, ki bi pisal n. pr. za prevlado enega samega stanu, n. pr. aristokracije, militarizma, kapitalizma, klerikalizma ... nad drugimi stanovi ali razredi človeške družbe. Kdorkoli pa se poteguje za svobodo, pravico in resnico, ta piše eo ipso socialno. In tudi tisti, ki se poteguje za svobodo svojega naroda, piše v socialnem duhu.

Tukaj pa se mora predvsem poudariti, da umetnik, pesnik ne more biti enostranski in monotonski. Pravi umetnik ne vidi samo mezdnih delavcev, ki trpijo pod jarmom kapitalizma, nego on vidi še druge trpine! Največja socialna nesreča je gotovo sužnost. Suženj je brez ugovora večji revež nego moderni evropski delavec. V »Četrtem zborniku« je cel ciklus posvečen sužnjim trpinom Bolgarom, ki so se bili uprli svojim tlačiteljem. Mislim, da je protest proti tiranstvu pravo socialno delo za pesnika. »Rapsodije bolgarskega goslarja« se gibljejo torej od konca do kraja na socialnem polju! Kako se more razvijati v kulturi narod, ki nima niti najprimitivnejšega pogoja za tak razvoj — osebe svobode? A »raja« je pravi suženj pod turškim trinoštvom. Na socialnem polju pa se giblje v istem zborniku še dobra tretjina drugih epskih pesnitev*).

* Take stvari so: »Ko pade zavesa«, »Poslednji akord«, »Umirajoči Bur«, »Burska balada«, »Napoleonova ljubica«, »Pred sodnikom«, »Ljubica«, »Poslednja deputacija«, »Kinžal«, »Amerikanci«, »Svetnica«, »Nadežda Gareva«, »Karnevalska balada«, »Marat«, »Poslednji Obrenović«, »Po bitvi na Beli gori«, »Janičar« in »Macedonski vstaš«. — »Amerikanci« se zde kritiko prozajski (!), ker ne vé,

Ako je torej kdo izmed naših modernih socialistov mislil, da sem se iznevil socialni ideji — kakor omenja kritik dr. M. — bi bil tak socialist le pokazal, da ne ve, kaj se pravi pisati v socialnem duhu. Ker se vidi imenovanemu g. kritiku, da se mu je strašno mudilo s sodbo o »Četrtem zborniku«, zato je lahko razumeti, da mu je ušla izpod peresa celo impertinenca: »da nisem tolik filozof, kakor se delam«. Kaj takega zapiše kritik, ki ni utegnil knjige prečitati. Po mnenju g. dr. M. razume vse pesnitve »Četrtega zbornika« vsak kmet, »ker tem pesmim ni treba bogvekekega globokega premišljevanja«, komentarija pa že celo ne! ...

Ta disgresija naj samo mimo-grede pokaže, kako površno se navadno pri nas Slovincih opravlja kritiški posel. Sicer sem pa nerad omenil g. dr. M., ker mi vobče ni nenaklonjen; o tem sem se že prepričal tudi ob njegovi presoji »Zlatoroga«.

kaj je realizem. »Umirajoči Bur« se mu zdi »ponesrečen spet«! Jaz pa mislim, kdor ni »filozof« samo po tiskani diplomi, nego zna tudi sam gledati svet s filozofskimi očmi, ta vidi, da na svetu zmaga vselej premoč. Ako pa morda dr. M. še ne ve, kaj je človeška »zver«, naj se ozre — v Mandžarijo ali v Macedonijo! ...

Greha površnosti in bagateliziranja je bil kriv tudi dr. O., ki je lani napisal v »Slovanu« kritiko o »Zlatorogu«. Isti kritik je tako omamljen od nemškega duha, da gleda z nekim suverenim preziranjem na slovensko poezijo; on si ne more misliti, da bi mogel Slovenec sploh kaj enakovrednega spisati kakor Nemeč.

Če so že pisatelji velikih narodov tožili in še tožijo, da jim dela kritika večkrat krivico — Götthe se je bil svoj čas precej krepko izrazil o recenzentih — kaj naj reče slovenski pisatelj? Pri nas je še vse malenkostno. Tudi naših literarnih kritikov ne vodijo vselej čisti motivi. Naši kritiki ne vprašajo vselej, kaj se je napisalo, nego kdo je kaj napisal. Doživeli smo v najnovšem času tudi že karte ali truste literarnih kritikov. Sreča je, da je dejanska slovanska vzajemnost dozorela vendar že toliko vsaj na literarnem polju, da slovenskega pisatelja ocenjuje dandanes že tudi drugi naši slovenski bratje na severu in jugu — in to navadno bolj objektivno nego doma na Slovenskem! Že navedeni češki kritik dr. O. Wagner je objavil tudi v prilogi »Času« »Besedy Času« dne 9. aprila navdušeno pisan essay o mojem »Trubarju«. Ta kritik pravi, da je moj

»Trubar« popolnoma zgodovinsko resničen. In vendar je Trubar Wagnerju pravi junak!

Tudi se je že zgodilo, da je kak kritik pri nas iz same bojazljivosti in brezštevilnih stranskih »ozirrov« svoj kritični posel opravil prekomodno.

Kdorkoli torej kritikovega peresa ne vodijo idealni motivi, služiti resnici in pravici, zgodi se kritikovanemu avtorju krivica. In takrat naj bi se vsak pristransko ocenjeni pisatelj oglašil za stvarni popravek! Na ta način bi se, kakor sem dejal, pojmi razbistrili in čitatelji bi imeli jasnejšo sodbo o kakem delu; na drugi strani pa bi kritiki sami sprevideli, da si avtorji ne dadó vode kaliti!

Samo na pamflete pameten pisatelj ne bo nikdar odgovarjal, ker stoji pamfletist tako nizko, da ne dosega niti višine avtorjevega zaničevanja ...

Mi bržčas ne bomo imeli nikoli med svojimi kritiki kakega Bjelinskega Tainea ali Brandesa, vendar upamo, da bodo sčasom tudi kritiki pri nas napredovali. Bili so časi, ko se je vse poprek hvalilo, kar je prišlo na svetlo v slovenskem jeziku. Ti idilski in otročje-naivni časi so, hvala Bogu, minuli! Slovinci smo se privadili gledati tudi svoje slovenske knjige, slike, kipe in

strani Francije. Poločaj se smatra za velekritičen.

Na ta protest je minister Delcassé izjavil poslaniku, da bo dal takoj vsa potrebna pojasnila o bivanju ruskih ladij v francoskih pristaniščih, čim bo dobil zanesljiva uradna poročila o tej zadevi.

Več ruskih transportnih ladij zaplenjenih?

»Morning Post« javlja iz Tokija: Pomorsko ministrstvo v Tokiju je baje prejelo od admirala Toga obvestilo, da se je japonskemu brodogradu posrečilo zapleniti več ruskih transportnih ladij s premogom. Dotične ladje se spravijo v Saseho. Potrjena ta vest še ni.

Ruski staroverci dajo za vojno eno milijardo.

Pariška »Patrie« javlja iz Moskve, da so staroverci, ki so najbogatejši na Ruskem in imajo ogromna posestva pri Moskvi in pri Nižnem Novgorodu, ponudili carju Nikolaju, da posodijo za vojno eno milijardo rubljev, in sicer za deset let brezobzretno. S tem je omogočeno, da se vojna še lahko nadaljuje najmanj dve leti, ne da bi bilo treba iskati kakšnega drugega posojila.

Trgovinske pogodbe.

Dunaj, 20. aprila. Včeraj je bil v ministrstvu zunanjih zadev prvi razgovor poročevalcev obestranskih vlad glede zopetnih pogajanj za novo trgovinsko pogodbo. Posvetovanja se bodo nadaljevala po praznikih. Najprej pride na vrsto trgovinska pogodba z Italijo.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 20. aprila. Vodilni možje združene opozicije priporočajo, naj se za posle neodvisne stranke in izvršilnega odbora imenuje predsednik Kossuthov namestnik, ako bo bolehalost Kossutha še nadalje branila, da bi se izpostavljali razburljivi politiki. Kossuth pa je v kljub boleznim neprestano na delu ter je baje sam izdelal načrt za reformo volilnega reda in novi carinski tarif za samostojno ogrsko carino.

Budapešta, 20. aprila. Budapeštanska policija je dobila oficijalno obvestilo, da pride cesar koncem meseca aprila v Budapešto.

Budapešta, 20. aprila. Disidenti se nameravajo konstituirati za samostojno stranko ter so sklenili, da si uredijo svoj klubni lokal v kraljevi palači, toda upraviteljstvo palače je izjavilo, da ne da svojih prostorov za nikake politične namene.

Berolin, 20. aprila. »Germania«, ki ima z dunajskimi vladnimi krogi zupne zveze, poroča, da je odpoklicanje generala Galgoczyja iz Galicije velikega pomena, ker mu je

skladbe s kritičnimi očmi. To pomeni napredek. Napredek je boj. Tudi literarni in umetniški proizvod se mora boriti za obstoj. To je tudi »selekcija« v zmislu prirodoslovne evolucije. Pri tej selekciji igra jako važno vlogo baš literarna kritika. Zgodovina literatur to potrjuje.

Kritik stopa za ustvarjajočim umetnikom pisateljem, pesnikom.

Kritik pa, pišeč o o kakem pisatelju, ocenjuje v istem hipu tudi — samega sebe. Kritiki kaže svoj okus, svoj večji ali manjši estetični čut, kaže svoje znanje ali neznanje, svoj takt, svojo omiko — ves svoj značaj. Za kritika samega je torej kritikovanje nekaka očitna izpoved — delikaten posel!

Kdor utegne, naj nam napiše obširno razpravo o literarni in umetniški kritiki.

Jaz sem svojemu odgovoru na vprašanje, »jeli Trubar upesnitve vreden junak ali ne« priklonil samo kot nameček nekaj aktualnih aforizmov o kritiki. Še temi aforizmi sem hotel samo opozoriti vse tiste ljudi med nami, ki se pečejo ali se mislijo kdaj pečati s kritikovanjem, da bi se dobro zavedali, kako važno delo opravlja kritik in koliko odgovornost si naklada na rame! Zatorej naj se posel literarne kritike opravlja temeljito, premišljeno, objektivno in vestno!

prisojena velika vloga. Skoraj gotovo je izbran, da prevzame posebno misijo na Ogrskem.

Avstrijska policija v Bosni.

Belgrad, 20. aprila. Iz Sarajeva brzojavljajo »Jugoslav. Koresp.«, da je policija zgodaj v jutro prišla v stanovanje urednikov »Srpske Riječi«, Grgića in Čokorila, kjer je uvela hišno preiskavo. Boge, kaj so policaji iskali — našli niso ničesar. — Ta slučaj je zelo značilen. Dunajsko časopisje neprenehoma vpije na »barsko« rusko policijo, a pri tem ne pomišlja, da je avstrijska policija v Bosni še veliko brezobzretnjša od ruske. V Bosni ne samo da vlada preventivna cenzura, nego morajo biti časniki vedno pripravljene na hišne preiskave in na vse mogoče policijske šikane. S takimi policijskimi merami si boče Avstrija pridobiti simpatije bosanskega prebivalstva! Pridobila si je pa vse kaj drugega kakor simpatije, ker v narodu je tako razpoloženje, da Avstriji ne bo dolgo pomagala niti policija niti vojska, niti neštivilne trdnjave in trdnjave, ki jih je sezidala po lepi Bosni in Hercegovini. V Bosni in Hercegovini vre, ker narod je oguljen do kože. Policija je zaprla glavnega sodravnika »Srpske Riječi«, Čokorila, brez vsakega povoda, ker hoče vlada na ta način uničiti list.

Avstrija in Vatikan.

Dunaj, 20. aprila. Kako velik vpliv ima Vatikan še vedno na Avstrijo, kaže pač dejstvo, da brez papeževga dovoljenja si že desetletja ni upal noben član vladarske rodbine obiskati italijanskega kraljevega dvora. Sedaj pa se govori v dunajskih duhovskih krogih, da bi bil pripravljen, tozadevno svojo »prepoved« umakniti, seveda za dobre koncesije, kakor se v Vatikanu sploh žive od samega mešetarenja.

Srbska kriza.

Belgrad, 20. aprila. Upati je, da se kriza popolnoma poleže, ker je kraljevi svetovalec in privatni tajnik Nenadović podal demisijo. Svoj odstop utemeljuje s tem, da so ga vladni listi sumničili, da glede državnega posojila spletari. Kralj je takorekoč primoran, sprejeti njegovo demisijo.

Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 20. aprila. Iz Macedonije prihajajo čudne vesti o delovanju revolucionarnih organizacij, ki rujejo druga proti drugi. Notranja macedonska organizacija se je razcepila v dva nasprotna tabora. Na eni strani je Sarafov, na drugi pa Grušev. In čete teh dveh voditeljev so se že medsebojno zgrabile ter so se krvni bratje klali, kakor bi imeli Turka pred seboj. Na drugi strani pa se borijo bolgarske čete s srbskimi in grškimi vstaji, a turški vojaki lepo po vrsti vse pobijajo, ko se v medsebojnem boju zadostno oslabe. Zato letos še govora ne more biti o kaki vstaji v Macedoniji, ker manjkajo vsi predpogoji za kako složno akcijo. Pa tudi evropske velesile niso letos prav nič razpoložene za kako vojno na Balkanu.

Belgrad, 20. aprila. Najnesrečnejše slovansko prebivalstvo cele evropske Turčije je v vilajetu Kosovo kamor se niso raztegnile reforme, ki drugod razmere vsaj nekoliko ublažujejo, ako jih že zboljšati ne morejo. V Prizrendu in okolici so kristjani v neprestanem strahu pred Arnavti, ki so že enkrat naskočili mesto, a jih je s težavo turška vojska odbila. Ako se jim drugič napad posreči, začeli bodo grozno klanje.

Sofija, 20. aprila. Tukajšnji macedonski odbor je obsodil grškega konzula v Bitolju in grškega metropolitana v Kastoriji na smrt ter oba obvestil o smrtni obsodbi.

Nemiri na Ruskem.

Petrograd, 20. aprila. Nezadovoljnost med delavci narašča v tisti meri, kakor se bliža 1. maj. Včeraj je šlo nad 300 delavcev iz Putilovih fužin na pokopališče, da prirede nekemu ubitemu tovarišu mašo za dušnico. Ker pa so začeli na

grobu govoriti revolucionarne govore, prišli so vojaki in orožniki ter hoteli množico razgnati, toda delavci so sprejeli vojake s streli iz revolverjev. Vojaki in orožniki so nato naskočili iz grednice s orožjem v roki. Baje je bilo več delavcev ubitih, nad 100 pa težko ranjenih.

Petrograd, 20. aprila. Tukaj so zasledili 10 tajnih tiskaren, v katerih so tiskali revolucionarne pozive.

Petrograd, 20. aprila. Ker sta se dve ugledni dami, gđ. Trepov in grofica Tenišev, po vrsti umorili, zatrjuje se, da so v njuni zapuščini našli pisma, iz katerih je razvidno, da sta nameravali umoriti carico vdovo, a so zaroto prerano razkrili.

Krakov, 20. aprila. Kakor se poroča iz Petrograda, je sklenil ministrski svet po dvehdnevem zborovanju, da se v ruski Poljski pripusti poljščina na ljudskih šolah za učni jezik, dočim ostane na srednjih šolah še nadalje ruščina. Nadalje se spremeni tudi zakon glede nakupovanja zemljišč tako, da za Poljake v tem oziru ni omejitve.

Krakov, 20. aprila. Govori se, da se je minister notranjih zadev Bulygin že naveličal ministrovanja ter namerava v kratkem času odstopiti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. aprila.

— **Osebnosti.** Okrajni komisar Ferd. Zoffal je premeščen iz Ljutomerja v Slov. Gradec, namestniški konceptni praktikant dr. Artur Kozesnik pa iz Konjice v Ljutomer.

— **»Slovenec«** se je včeraj prav prelatsko nesramno zlagal, pišeč, da raznašajo naš list deklice in dečki po mestu. Našega lista ne raznaša ne ena šoloobvezna oseba, upravnštvo je odslovilo vse te raznašalce isti dan, ko je izšel tozadevni odlok deželnega šolskega sveta; odslovilo jih je, dasi so starši lepo prosili, naj se pusti otrokom dotični zaslužek. Pri klerikalcih pa ni tako; če bo oblast malo poizvedovala za posle, ki jih opravljajo otroci z Marijanišča v Katoliški tiskarni, izve lahko marsikaj zanimivega.

— **Iz politične službe.** Deželni predsednik je pripustil absolviranega pravnikarja g. Arturja Wurzbachapl. Tannenbergh konceptni praksi pri tukajšnjih pol. oblastvih.

— **Redna seja c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko** dne 13. aprila 1905. Definitivno so bili nameščeni: Katarina Valenčič na Premu, Stefanija Kokalj v Košani, Marija Močnik v Žireh in Anton Šeme v Starem trgu pri Ložu. Imenovanje suplenta Matije Pirca pravim učiteljem na komunalni nižji realki v Idriji je bilo potrjeno. Učiteljica J. Fortuna v Cerknici je bila na svojo prošnjo stalno upokojena. Dovolila se je ustanovitev dvorazrednice v Jaršah, razširjenje ljudske šole v Šent Jurju v dvorazrednico, šoli v Suhorju in Breznici postaneta trirazrednici.

— **Premeščena** je supletinja na ljudski šoli v Dobropoljah, gđ. Marija Pogačnik, kot provizorična učiteljica v Loški potok.

— **Iz Idrije.** Odprto pismo g. Antonu Kristanu, uredniku »Napreja«. Da se ne boste vedno izgovarjali na dr. Tavčarjevo imuniteto, Vam najvjudneje naznanjam, da sem jaz pisal poročilo o zadnji obč. seji in da prevzemam zanje popolno odgovornost. Vi sicer dobro veste, da sem jaz avtor člankom, ki nosijo na koncu podpis s črko »G«. Dokaz, da ste me prejšnja leta za vsak tak članek osebno napadli. Ker se je Vam pa zadnji čas malo stopilo na prste, ste postali previdnejši in psujete bolj na splošno, da Vas ne morem prijeti. Čudno, ker nimate nobenega strahu pred sodnjami in poročili. Prosim, da se v prihodnje določene izražate, da Vas bom lahko primerno obdelaval, kakor boste zaslužili. Istotako sem Vam jaz vedno na uslugo. Kar se pa tiče novice o javnem ljudskem shodu, izjavljam sledeče: Jaz sem

poslal o tem shodu v »Slov. Narod« naslednje poročilo: »Politično društvo »Jednakopravnost« je sklicalo v nedeljo javen shod v pivarni pri »Črnem orlu«. Na vzporedu sta bili dve točki. 1. Solške razmere v Idriji (E. Gangl); 2. Obstrukcija v kranjskem deželnem zboru (J. Novak). Predsednik »Jedn.« gosp. Bonča je otvoril zborovanje in je dal besedog. Ganglu. Nato jenekdo predlagal, naj se voli predsednika, in sicer Ant. Kristana. Se predno je bil ta predlog prav sprejet, že se je zagnal Kristan v g. Bončo in ga s silo sunil v stran ter se sploh vedel, kakor bi bil obsejen. Vspričo temu sta napovedana govornika zapustila dvorano in njima je sledila večina somišljenikov. Kristanovo in dekanovo »ljudstvo« pa je shod nadaljevalo. Predno je »Slov. Narod« priobčil to poročilo, je že prinesel »Slovenec« bombastično notico o tem shodu. Vsled tega so v uredništvu »Slovenskega Naroda« moje poročilo nekoliko predelali v nekak odgovor na »Slovenec«. Zaradi tega tudi ni bilo moje šifre »G.« pod njim. Sicer pa tudi uredništvo ni pridalo nobene neresnice, katere bi jaz ne mogel podpisati. Samo glede volitve predsednika sem bil jaz mnenja, da se na javnih shodih šele voli predsednika. Za to svoje poročilo zopet jemljem vso odgovornost nase, ker sem pisal le to, kar sem sam videl in slišal. Ako vidite v njem kaj laži, prosim, da v prihodnji številki »Napreja« ponovite vse one »obrekovalce, lažnjivce in tatove tujega poštenja«, kakor ste jih previdno izbruhali v zadnji številki. Če ste mož, boste to storili in potem bova govorila dalje. Sicer pa Vam povem, da Vam kaj malo pristojta drugim očitati laži, ko sami poročate o ravno istem shodu, in sicer najbrže vedoma, prav debelo — neresnico. Vi že veste, kje in kako. Pa tudi javnost bo zvedela o tem, prej bo pa še kdo drugi govoril. Zdrav! — Fran Tavzes, abs. jur.

— **Odborove seje »Društva slovenskih književnikov in časnikařev«**, ki je bila sklicana na jutri, v soboto 22. t. m., ne bo, kar naj izvolijo gospodje odborniki vzeti na znanje. Seja se je radi praznikov preložila na prihodnji teden.

— **Šesti kongres slovenskih časnikařev v Voloskem-Opatiji.** Udeležba na kongresu, ki bo 14., 15. in 16. maja t. l. v Voloskem-Opatiji, bo letos, kolikor se da soditi po pripravih, izredno velika. Znatno število udeležencev so letos priglasiila poljska in ruska časniškarska društva, zlasti velika pa bo udeležba s strani Jugoslovancev. Novo društvo slovenskih časnikařev pride na kongres v imponentnem številu, a pričakuje se tudi, da bodo številno zastopani tudi hrvaški novinarji. Na kongresu se bo razpravljalo o stanovskih zadevah, zlasti pa o organizaciji časniškarnje slovenskih. Zboroval se bo v novem »Narodnem domu« v Voloskem, kjer bo nastajena tudi kongresna pisarna. Prijave na kongres sprejema do 30. t. m. odbor »Ustrednjega svazu slovenskih novinarjev v Pragi« in razpošilja legitimacije in kongresne listine onim udeležencem, ki so poslali blaginiku g. Jos. Kuffnerju, uredniku »Nar. Listu« v Pragi, takso 15 kron. Udeleženci kongresa se opozorjujejo na to, da bi si tako uredili, da bi dospeli na postajo Matulje Opatija v soboto dne 13. maja s brzovlakom ob 9 uri 42 minut zvečer. Na kolodvoru bodo čakali vozovi, s katerimi se časniškari odpeljejo v »Narodni dom«. Tu se imajo delegati v kongresni pisarni izkazati s svojimi legitimacijami, nakar se jim odkažejo stanovanja po hotelih in zasebnih hišah. Na kolodvoru jih pozdravi občinski zastop kastavski. Glede na to, da priredi pripravljelni odbor v Voloskem na čast časniškarnje kongres in ples, se priporoča gospodom in damam, da bi se preskrbeli plesno toaleto. Vse dopise v zadevi kongresa je pošiljati zveznemu tajniku gosp. Franu Hovorki v Pragi, Žitna ul. 8. 21.

— **Slovensko deželno učiteljsko društvo** je imelo svoje redni letni občni zbor dne 19. t. m. Društvo ima 219 K premoženja. Sklenilo se je, da prispeva za tekoče leto vsako okrajno učiteljsko društvo od vsakega udele po 10 vin. — Gosp. Engelbert Gangl, realni učitelj v Idriji, je bil na tem zborovanju za zaslug, ki jih ima za ljudsko šolstvo in za ljudsko učiteljstvo še posebej, imenovan enoglasno in s velikim navdušenjem častnim članom »Slovenskega dežel-

nega učiteljskega društva». — V odbor so bili izvoljeni gg.: Juraj Režek, predsednik; Luka Jelenc, podpredsednik; Jakob Furlan, tajnik; Jakob Dimnik, blaginjak; Ivan Bernot, Fran Črnogaj, Viktor Jaklič, Josip Gregorin in Janko Likar, odborniki.

— **Vdovsko učiteljsko društvo** je imelo za leto 1904. svoje redno letno zborovanje v sredo, dne 19. aprila. Društvo ima namen, podpirati učiteljske vdove in sirote. Vsaka učiteljska vdova, če je bil njen mož član društva, dobiva do smrti po 200 kron na leto pokojnine in vsaka učiteljska sirota pa do 19. leta po 60 kron vzgojnine, sirota po očetu in materi pa po 120 kron. Letnina za vsakega člana znaša 12 kron, pristopnina pa, ki se pa lahko plačuje dve leti, po tolikrat po 2 K, kolikor let je star dotičnik, ki želi pristopiti k društvu. Danes ima »Vdovsko učiteljsko društvo« 115 članov, premoženja pa 113.623 kron 60 vin. Sklenilo se je s 30 proti 3 glasom, da založi društvo za neko velevažno in koristno učiteljsko podjetje 20.000 svojega premoženja. V odbor so bili izvoljeni tle gg.: Juraj Režek, načelnik; Jakob Dimnik, njega namestnik; Alojzij Kečelj, tajnik; Josip Cepuder, blaginjak; Jakob Furlan, Josip Gregorin, Anton Javoršek, Luka Jelenc in Janko Žircovnik, odborniki.

— **Gasilno društvo** je danes poskušalo novi aparat za označevanje ognja. Točno opoldne se je zaslialo z grada mogočno rjovenje. V oddaljenejših delih mesta se je rjovenje jako dobro slišalo, v mestnih delih okrog grada pa je donelo bolj zamolklo. Tercijalke so mislile, da se je oglašala taka trobenta, s kakršno so stari Judje podirli Jericho; vse zbežane so bile in trepetaje hitele iz cerkva.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so darovali zbirke rabljenih poštinih znamk naslednji gg.: 1. Valentin Barnik, župnik na Homeu, 2. Neimenovani v Ljubljani, 3. Zvezdana Piškurjeva v Ljubljani, 4. Fran Kaaver Meško, župnik v Prevaljah, 5. Neimenovani, 6. Ilka in Silvija Burger v Ljubljani, 7. Anica Omejševa v Ljubljani, 8. Marija Badaškova v Ljubljani, 9. Amalija in Ivan Cigoj v Ljubljani, 10. Neimenovani v Ljubljani, 11. Janez Saje, nadučitelj v St. Jerneju, 12. Gregor Žerjav, osad. tur. v Ljubljani, 13. V. H. Rohrman, trgovec v Ljubljani, 14. Anton Vode, učitelj na Krki, 15. Josipina Kovačeva v Zatičini, 16. Vamberger v Ljubljani, 17. Anton Jerič na Brezovici, 18. Neimenovani v Kanalu, 19. Radoslav Silvester v Vipavi, 20. Ivan Nagel, župnik v Selcih, 21. Ivan Saje, nadučitelj v St. Jerneju, 22. Neimenovani v Trstu, 23. Teo in Leo Jak v Velikovicu, 24. Ivan Mesec na Vrhniki, 25. Evgen Vavken, stud. phil. v Cerkljah, 26. Ivan Graber, Šteben, 27. Avrelj Kopal, stud. techn. v Ljubljani, 28. Fr. Tavzes, c. kr. fin. ofic. Ljubljani, 29. Ivan Lsh, stud. phil. v Pragi, 30. Anica Omejševa v Ljubljani, 31. Ab. Abalniz v Srpencu, 32. J. Podboj stud. phil. v Vel. Lašah, 33. H. Demšar v Zlesznikih, 34. Matija Židanič v Vikoču, 35. Terezija in Ivan Vrečko v Ponikvi, 36. Milica pl. Kapusova v Kamni gorici, 37. Oton Ploj, c. kr. notar v Gor. Radgoni, 38. František Kojanc v Proseki, 39. Neimenovani v Ljubljani, 40. Fran Ilešič v St. Andražu, 41. Minka in Slavka Zacherlova v Ljutomeru, 42. Mihael Vever v Anžah, 43. Ivanka Papanova v Zgoniku, 44. Ivan Stanonik, dijak v Ljubljani, 45. Alojzij Račič, nadučitelj v Boštanju, 46. Miloš Udouž v Trstu, 47. Marija Humerjeva na Jesenicah, 48. Fran Žižek v Mariboru, 49. Terezija Kavčičeva v Ljubljani, 50. Anton Kuhar, učitelj v Trbovljah, 51. Ljud. Bergant pri Sv. Lenartu, 52. Neimenovani v Ljubljani, 53. Avgust Pokorn, oficijal v Ljubljani, 54. Marija Kalan v Ljubljani, 55. Ilka Stegujeva v Gorici, 56. Učenke V. razreda dekliške šole v Ljutomeru, 57. Ljudovita Medvedšek, not. solist. v Postojni, 58. Ivan Korš v Radovljici, 59. Zvezdana Piškurjeva v Ljubljani, 60. Neimenovani v Ljubljani, 61. Neimenovani, 62. Neimenovani, 63. Neimenovani, Ljubljani, 64. Lenčika Debeljakova v Arni vasi, 65. Fran Medica, Mori-Tirolsko, 66. Vinko Premk, c. kr. davčni kontrolor na Vrhniki, 67. Slavoj Jenko v Podgradu, 68. Ljudmila Poljančeva, učiteljica v Kapeli, 69. Neimenovani v Ljubljani, 70. Zinka Glaesenerjeva v Bruslju, 71. Leopold Primožič, c. kr. kancelist v »kofji Loki, 72. Neimenovani v Trstu, 73. Jožef Grebenšek na Savi, 74. Božidar Dedič, nadučitelj v Bočni, 75. Fran Abulner in Janko Colnar v Ljubljani, 76. Milan Vršič, učitelj pri Sv. Miklavžu, 77. Neimenovani v Ljubljani, 78. Marija

Hamerova na Jesenicah, 79. B. Roje v Pilisu, 80. Neimenovan v Ljubljani, 81. Neimenovan, 82. Anton Godec v Reinbachu, 83. Matija Hribar v St. Clair v Clevelandu, 84. Neimenovan v Ljubljani, 85. Pavlina Sternova v Domžalah, 86. Fran Sever, kaplan v Selo, 87. Fran Kaver Meško, župnik v Prevaljah, 88. Neimenovan v Ljubljani, 89. Ivan Sajovic, stolni kanonik v Ljubljani, 90. Matija Murovec in gospd. Tratinke v Lgu, 91. Albert Madvešek v Rudolfovcu, 92. Oton Ploj, c. kr. notar v Gor. Radgoni, 93. Ljudmila Magoliševa v Ljubljani, 94. Svitoslav Dugar v Gorici, 95. Fran Abulner v Ljubljani, 96. Viktor Zalar, stud. phil. Praga, 97. Mary Pierce Nottingham, Amerika, — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— **Redni pouk** v otroškem vrhu in I, II. in III. razredu obeh vadic tukajšnjih c. kr. učiteljskih sozopet prične v sredo, 26. t. m.

— **Odbor podružnice avstrijskih slikarjev, peskarjev in sor. strok** v Ljubljani vabi vse k gori omenjenim strokam spadajoče sodelavce na društven shod, ki se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob 9 uri dopoldne v gostilni g. Vetterja, Florjanske ulice št. 6.

— **Fr. Mikuš** t. Mnogoštevilna udeležba pri pogrebu umrlega godnega svetnika gosp. Fr. Mikuša je pokazala, kako spoštovan je bil pokojnik v vseh krogih. Svetnik Mikuš je bil vreden in marljiv uradnik, ljubezniv družabnik in značilen narodnjak. Vsa, kdor ga je poznal, mu ohrani prijazno spomin.

— **Drevo ga je ubilo.** Na letnega Ivana Torkarja iz Torke, sodni okraj Skofja Loka, je padlo v gozdu drevo in ga ubilo.

— **Pogorela je** 18. t. m. zvečer vas Vino pri Sranjnih, občina Pijava gorica. Ogenj je bil tolikšen, da se je videl več ur daleč. Pogorelo je tudi nekaj pradišev. Ogenj so provzročili, kakor navadno, otroci.

— **Sokolski društvi Kranj in Jesenice** sta napravili pešizleta te nedelje na Bled v namenom, znova zbuditi misel na ustanovitev Blejskega Sokola. Rodoljubni na delo! Prekorašni misli, ki ste jo po vsokolskem zletu sprožili, ne dajte zaspati. Vadiateljski zbor na Jesenicah vam gotovo priskoči na pomoč. Kakor gori, tako je tudi pri vas slovenski življenj v nevarnosti. Jesenice so odgovorili na napade raznih naših nasprotnikov v ustanovitvi »Sokola«. Stanite tudi vi tako. Za rano dve rani, to je naš sokolski evanglij. Izleta se je udeležilo 52 članov.

— **Ogenj.** Iz Smerjenja, župnija Želimlje se poroča: V torek zvečer je na neznani način nastal ogenj v listniku gospodarja Sražišarja iz Smerjenja. Ker je bilo nakupčene mnogo stelje in siame, razširil se oganj hipoma in ljudem, ki so v trenutku prihiteli, ni bilo mogoče ustaviti divjega elementa. V najkrajšem času je uničil vse hiše in gospodarska poslopja do tal, da celo vse živine ni bilo mogoče oteti. Zgorelo je vozovje, orožje, obleka in konjska oprema. Bili so ponesrečeni sicer zavarovani, pa za tako pišče vste, da se ž njimi ne morejo kar nič opomoči. Zato iskreno prosimo blagodarne srce, naj se usmilijo velike bede, ker so prav tisti pred leti pogoreli in so se še komaj izkopali iz bede, pa jih je zopet zalotila tako grozna nesreča. Vsa najmanjši darček bo blagodejen lek na obupana srca, in za vsakega je zagotovljena globoka hvaležnost ubogih pogorelcev. Dajte sirotam majhen velikonočen dar, rodil vam bo sreče in blagoslova. Darovi naj se blagovolijo pošiljati na župni urad v Želimljah, ali na županstvo v Pijavi gorici — pošta Lg. — J. Jamnik, župan; Fr. Finžgar, župnik.

— **Ponarejeni dvajsetkronski bankovci še vedno v prometu.** V nedeljo 16. t. m. je prišel v neko manufakturno trgovino v Novem mestu neki kmet, ki je nakupivši blaga hotel svoj račun plačati z dvajsetkronskim bankovcem, katerega je trgovec spoznal za ponarejenega. Trgovec je bil toliko nepreviden, da je dal kmetu ponarejeni bankovec nazaj.

— **Dva samomora.** V Mariboru sta se ustrelila predvčeršnjim 37letni kovač Alojzij Tešak iz Gajovca in 31letni kurjač Rud. Sajšek. Vzrok ni pri nobenem znan.

— **Vojaški samomori.** Ta teden sta se pripetila v Gradcu dva samomora vojakov. Ustrelila sta se namreč vojaka Jos. Gasser 7. polka (Korošec) in A. Lenz 3. bramborskega polka.

— **Koroški nemški klerikalci** izdajajo svoj list »Kärntner Zeitung«, ki slovenskega časopisa »Mira« kar trpeti ne more, akoravno ni »Mir« protiklerikalni list. Ker prinaša »Mir« stvarne članke o slovenski ma-

trikah na Koroškem, odklonila je »Kärntner Ztg.«, da bi se »Mir« imenoval njen »bratski list«, češ, da je nacionalen list. Na to odgovarja »Mir«: »K. Z.« bi imela le tedaj »Mir« za »bratski list«, ako bi »Mir« opustil vsak boj za pravice slovenskega naroda, ako bi »Mir« ne bil več slovenski list, ampak poslušal komando »K. Z.«

— **Veliko poverjenje na pošti.** V Trstu so zaprli 34letnega poštomobilnega ekspediterja Rudolfa Nemeza, ker je sumljiv, da je soudeležan pri poverjenju denarnih pisem, ki so jih našli pri Zidanem mostu in pri Radečah. V nje govm stanovanju so našli le kos pisma, oddanega na pošto v Budimpešti.

— **Tatvina.** V Trstu so v sredo zvečer v nekem stanovanju neznan tatovi s ponarejenim ključem odprli omaro, vzeli iz nje dve celi obleki, šest srajc, srebrno uro z zlato verigo, tri zlate prstane in 45 K denarja. Lastnik ukradenih stvari je spal v sosednji sobi, pa ni nič slišal ponočnih obiskovalcev.

— **Zastupila se je** v Trstu iz nesrečne ljubezni včeraj zjutraj 18letna Etiza Salvagno s fantovlo ali karbolovo kislino. Poklicani zdravnik ji je sicer rešil življenje, vendar je njen položaj precej kritičen. Iz žalosti nad izgubo svojega pred par meseci umrlega zaročenca se je predvčeršnjim v Trstu zastupila 45letna Katarina Košuta s solno in karbolovo kislino. Zdravnik je vkljub vsem protisredstvom ni mogel rešiti.

— **Ujel se je.** 41letni Jožef Zardi v Trstu je našel na cesti denarnico, v kateri je bilo 18 K. Ko se ga je z nekoliko tega denarja pošteno nalezal, bila mu je denarnica ukradena. Ker bi bil rad nazaj dobil zastavni list, katerega je imel v denarnici spravljene, šel je na policijo in naznanil vso stvar, pri tem pa tudi povedal, kako je do denarnice prišel. Posledica tega je bila, da so ga takoj zaprli.

— **Iz Pulja** poročajo, da so dne 17. t. m. lute, ki so šli proti Siani, videli, kako je orožnik gnal v zapore dva Italijana. Pozneje se je doznelo, da sta to sinova Italije, te velike prijateljice naši Avstriji in da sta se »zabavala« s tem, da sta fotografirala utrdbo sv. Daniela in polje altursko.

— **Iz Tirali** so z Reke urednika v hrvaškem in v italijanskem jeziku izhajajočega lista »Socijalista«. To je pač najpreprostejši način iznebiti se političnega nasprotnika, a mogoče je samo tam, kjer vlada sila, ne pravica.

— **„Ilirija“ v Monakovem.** Na pogrebni dan (14 aprila) velikega vladke Strossmayerja osnovali so tu živeči Slovenci, Hrvači in Sbi akademsko društvo »Ilirija«, na oni osnovni misli, koje je zastopal ovekovečeni vladika v svoji mladosti skupno s svojimi prijatelji Lud. Gajem, Preradovićem in Stanko Vrazom. Uprava je tako le sestavljena: Predsednik dr. Nikola Županić (Kranjski). Odborniki: Stud. ing. Kosta Paligarić, tajnik (Srbija); cand. phil. Dragotin N. Anastasijević, blagajnik (Srbija); stud. ing. Stanko Brajević, koordinator (Dalmacija); cand. ing. Rado Krčak (Slavonija), namestnik. Revizor: Dr. Bogdan S. Marković (Srbija).

— **Skrb za praznike.** Danes zjutraj je prišla k sušilec mesa v Gosposkih ulicah, g. Jožefa Röttiga, neka 16letna deklica in rekla, da jo je neka dama poslala, da izbere zanjo šunke, in mu izročila pismo, katero bi imela pisati dotična dama. Ko si je deklica izbrala 14 K vredno šunko in jo hotela odnesti, je g. Röttig rekel, da jo bo deš sam poslal dotični dami, s čemur se je deklica navidezno tuji zadovoljila. Ko se je pa šel prodajalec pripraviti o istinitosti, je dognal, da ga je hotela dekleto ogoljufati. Policija ima baje že pravo na »piki«.

— **Tatvina.** Včeraj je bila Ivani Smukovi iz Mirke, ko je gledala v škofiji po umivanju nog pogoščenje ubožcev, iz žepa ukradena denarnica, v kateri je imela 22 K denarja. — G. Ivanu Dolinarju, mokraru v Florjanskih ulicah, je bilo iz prodalne mize ukradenih 40 K. Osumljenka je znana. — G. M. Pezdrijev, prodajnik obuvala na Starem trgu, je včeraj mimoidoči kočar Valentin Marn iz Smerberja ukradel par šifletov, vrednih 5 K. Bil je aretovan. Marn je bil že dvakrat zaradi tatvine kaznovan.

— **Stekel pes.** Pred nekaj časom smo poročali, kako so psi popadali po mestu ljudi in živino. Mestni živinozdravnik jih je preiskal 5 in vse spoznal za zdrave. Enega, ki je bil last nekega tukajšnjega posestnika in je bil ugriznil neko kokoš, so poslali v preiskavo na Dunaj v višjo živinozdravniško šolo, kjer so ga spoznali za steklega.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 16 Slovencev in 10 Hrvatov,

nazaj je pa prišlo 17 Hrvatov. — V Heb je šlo 90, v Inmost 30, v Meran 40, na Jesenice 25, v Podbrdo 20, v Bohinj pa 37 Hrvatov. Na Hrvatsko je šlo 25 šumarjev, na Dunaj 10 laških zidarjev, z Dunaja je pa prišlo 19 Kočevarjev.

— **Izgubljene reči.** Antonija Strnadova je izgubila denarnico, v kateri je imela 14 K denarja. — Branjevka Marjeta Ostruškova je izgubila denarnico, v kateri je imela 80 kron denarja.

— **Današnji list** ima prilogo o novem barvilu »Hidrohromin«, ki se uporablja na mrzli vodi in je sobno priporočljivo za barvanje fasad, pisarn ter drugih velikih lokalov. Zastopnik je K. Lachnik, inženir v Ljubljani. Več se izve iz priloge.

— **Najnovejše novice.** — Za reformo finančne straže je izdelalo finančno ministrstvo nov organizacijski statut, ki se predloži v odobritev.

— Državna pravdnštva namerava justično ministrstvo reformirati tako, da postanejo samostojni stan, ter se bodo državni pravdniki vzgojevali po posebnih statutih.

— Pri črnogorskem knezu so bili včeraj člani orijentskega društva. Grof Salm in državni poslanec vitez Vuković sta kneza nagovorila, nakar jima je knez zelo ljubeznivo odgovoril. Knez je izjavil željo, da bi se sklenila med Črno goro in Avstro-Ogrsko trgovinska pogodba.

— Štrajk železničarjev v Italiji je takorekoč končan, ker je zbornica sprejela zakon o podražavljenju železnic. Istočasno je izdal želez. ravnatelj Smolka oklice na vse uslužbence, ki so zapustili službo, ter jim grozil s strogimi disciplinarnimi kaznimi, ako se takoj ne vrnejo v službo.

— Osleparjeniduhovniki. Na Ogrskem je neki slepar ponaredil na menice podpise raznih duhovnikov. Takih menic kroži po deželi za 50.000 K.

— Na 5440 m visoki vrh Popocatepetl v Mehiki je pripeljal Tirolec dr. P. Walz. Vsi vodniki so pred vrhom opešali in obležali.

— Pobožni Španci bodo praznovali Kristovo vstajenje z veliko bikoborbo v Madridu na velikonočno nedeljo. Vsi prostori so že prodani.

— **Slabo se je maščeval.** Julija meseca lanskega leta je vrgla v Parizu perica Ivana Cément svojemu zapustivšemu ljubimcu Edmondu Lafontu vitrijoja in obraz. Lafont je bil več mesecev v bolnici, katero je pred kratkim zapustil sicer ozdravljen, toda za vse življenje popačenega obraza. Po glavi mu je rojila le ena misel, kako bi se grozovito maščeval nad svojo nekdanjo ljubico. Ta je po prestemem preiskovalnem zaporu — porotniki so jo seveda popolnoma oprostili — zapustila Pariz in dobila delo na kmetih, da se izogne kazni. Te dni je pa prišla spet v mesto. Slučaj je nanesel, da sta se sešla že tretji dan s svojim ljubimcem. Lafont je ves besen skočil proti njej, jo vrgel na tla in bi jo bil gotovo zadavil, če bi ne bila deklici prišla na pomoč dva mlada človeka. Lafont, prevzet razburjenosti in besnosti, je zgrabil za svoj dolgi nož in ga zasalil zdaj enemu, zdaj drugemu v prsa in kamor je mogel, dokler nista onemogla se zgrudila na tla. Lafont je hotel na to svojo nasprotnico na isti način obdelati, toda ta jo je med tem popihala. Lafonta so odvedli v ječo, katere ne bo tako kmalu zapustil, ker sta ranjenca v jako kritičnem položaju.

— **Klerikalne sleparije.** Kako potrebna je na Francoskem ločitev cerkve od države, dokazuje pravda, ki se ravnokar vrši v Parizu. Trgovec starinami Leclercq je umrl lani kot večkratni milijonar, dasi je začel kupčijo z neznatnimi sredstvi. Mož je bil vedno pobožen, na stara leta pa se je pootročil, da so ga duhovniki popolnoma dobili v svojo pest. Razni duhovniki in menihi so se vedno gostili pri njem, nekateri so se sploh trajno naselili v njegovi hiši, da so mu neprestano govorili o večnih mukah, ki čakajo njegove duše, ako ne bo svojega premoženja daroval v »svete« namene. Ker mu je še brat, katerega je zelo ljubil, prestopil k protestantom ter postal pastor, govorili so mu duhovniki še bolj na sree, da je njegova dolžnost, tudi bratovo dušo odkupiti hudiču. In ko je umrl, se je res našel testament, v katerem je zapustil celo svoje premoženje fana-tični vojvodinji de la Rochefoucauld-Estissac. Pokojnik pa je vojvodinjo tako malo poznal, da je še v testamentu njeno ime napačno pisal. Tako je bilo jasno, da je vojvodinja le posredovalna oseba za samostane, ki sami ne smejo ničesar podedovati. In vojvodinja je

pred sodiščem priznala, da je Leclercq le enkrat v življenju videla, ko so jo duhovniki k njemu peljali. Starinarjevi sorodniki so vsled tega vložili tožbo proti veljavnosti testamenta ter bodo najbrže tudi zmagali.

— **Strahovi.** V hiši kmeta Petra Ganserja pri Radstadtu (Slo-nograško) je že dlje časa strašilo. Ni minil storaj dan, da ne bi bil vrag uganjal svojih zlobnosti. Omare, škrinje in postelje je prometavalo podnevi in ponoči. Sledile in lonci so leteli na tla, obleka je sfrčala skozi okna, živina v hlevu se je odpenjala z verig itd. 70letni blapee Jos. Weimer in 17letna dekla Lizi Fischbacher sta prepričevala kmeta in kmetico, da dela vse to vrag sam. Lizi je tudi enkrat videla vraga v podobi kozje z žarečimi očmi. Kmet in kmetica sta se najprej zatekla k domačemu župniku, ki pa menda ni posebno trdno veroval v hudiča, kajti naročil jima je, naj le natančno pazita, odkod vse to izhaja. Toda strah ni hotel odnehati. Tedaj sta se kmet in kmetica obrnila na kaplana S. Schwaigerja, ki je že imel trdnjše vero v hudiča ter ga je prišel osebno izganjat, kar pa se mu ni posrečilo. Ker je hudič čimdalje hujše kolovratil, prišel je kapucin iz radstadt-skega samostana, pa tudi njemu je satan pokazal fige. Končno je zvedela žandarmerija za strahove in orožnikom se je kmalu posrečilo ugnati nagajivega vraga v osebi — domačega hlapca in mlade Lizike, ki sta hotela na ta način prisiliti kmeta in kmetico, da jima prepustita hišo in zemljo za slepo ceno. Oba prideta pred okroglo sodišče, ker sta napravila škodo za par sto goldinarjev.

— **Lokrum** ali kakor ga Italijani nazivljajo »Lacroma«, je eden najlepših dalmatinskih otokov, ali je vsaj bil, dokler ga niso dobili v roke dominikanci. Svoje dni je bil otok last nadvojvode Maksimilijana, ki je napravil iz njega pravi paradiz. Po njegovi nesrečni smrti je cesar otok daroval dominikancem s pogojem, da ga vsak čas lahko kdo iz cesarske rodbine kupi za 1000 kron. Dominikanci so otok grdo opustošili in zanemarili; kjer so bili poprej gosti gozdovi krasnega grmičevja je sedaj vse golo. No, kmalu bo bolje, kajti otok je kupila cesarjeva vnukinja kneginja Windischgrätz, ki je izplačala dominikancem 10.000 kron.

— **Umetnost v Parizu.** Pariz ima danes tri muzeje, v katerih je bilo od leta 1872 razstavljenih 74408 umetnin. Leta 1872, ko je bil šele en sam muzej, je bilo 1530 slik in risarij, 1887. pa že 3563. Če bi vse te podobe položili drugo poleg druge, pokrile bi prostor 150.000 kvadratnih metrov!

— **Škandal pri dobavljanju na Japonskem.** V Hokkaido je firma Okura & Comp. od vlade dva milijona jenov več prejela, nego je bil njen pravi zaslužek pri dobavljanju. Grof Katsura, ki je sklenil kontrakt, ko je bil še vojni minister, pa tudi sedanji vojni minister, general Tiranashi se bosta morala zaradi tega zagovarjati. Japonski patrijotizem stoji precej v nasprotju s takim postopanjem.

Telefonska in brzojavna poročila.

— **Gradec 21. aprila.** Decembra meseca je tukajšnji socialno-demokratski list obdolžil okrajnega sodnika v Knittelfeldu, dr. Neuwolda, da je prisleparil neko zapuščeno sebi in dvema svojima tetama na korist in na škodo pravih dedičev. Disciplinarna preiskava je izkazala, da je bila obdolžitev utemeljena; dr. Neuwold je bil sedaj disciplinarnim potom — upokojen.

— **Praga 21. aprila.** Cesarjeva vnukinja, kneginja Elizabeta Windischgrätz, je danes povila svojega drugega sina.

— **Rim 21. aprila.** »Tribuni« se poročajo, da je dunajska vlada premenila svoje stališče glede italijanske pravne fakultete; neče je baje ustanoviti ne v Trstu, ne v Roveretu, marveč v Zadru.

— **Rim 21. aprila.** Ministrski predsednik Fortis je obljubil železničarjem generalni pardon, če ustavijo štrajk. Vsled tega se je sešel odbor železničarjev in sklenil, prenehati s stavko. Večina železničarjev se je že prej vrnila na delo.

— **Petrograd 21. aprila.** »Rusko Slovo« potrjuje, da je minister Witte vložil svojo demisijo.

— **Petrograd 21. aprila.** Ruski poslanik v Pekingu, Lessar, je umrl.

— **Varšava 21. aprila.** Štirje anarhisti so sinoči umorili iz maščevanja dva hišnika, ki sta bila s policijo v zvezi.

Rusko-japonska vojna.

— **Petrograd 21. aprila.** Japonska armada se je iz nova začela pomikati proti severu. Spredaj so konjeniki pod vodstvom generala Akijama. Kitajsko prebivalstvo ob ruskem desnem krilu beži trumoma pred Japonci.

— **London 21. aprila.** Listi so naenkrat začeli predstavljati japonsko-francoski konflikt kot jako resen in nevaren, poudarjajoč, da se lahko zgodi, da bo morala Angleška pomagati Japonci s orožjem. Delcassé je zaupno povedal v parlamentu, da je Roždestvenski že v sredo zapustil anamitsko vodovje.

— **Washington 21. aprila.** Japonska vlada je Združenim državam naznanila, da je Francija kršila nevtralnost, ko je dovolila Roždestvenskemu, da se je mudil v zalivu Kamaran.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

— Jernej Kalan, bivši kandidat za občinski svet ljubljanski, je začel vložiti svoje nasprotnike pred sodnika. Menda hoče s tem vsaj neko izbristati blamažo, ki jo je doživel pri zadnjih občinskih volitvah. Franc Novljan, mesarski pomočnik v Ljubljani, se je baje v Cuza kovi gostilni na Poljanski cesti glede Jerneja Kalana izrazil napram krojaškemu mojstru Josipu Zupančiču, rekoč: »Pa takega šnoparja si še volit!« Novljan je bil obsojen na 24 ur zapore.

— Janez Lunder, delavec v Malih Lipljenah, ima jako nemirno živico. Bil je zaradi tepeža že večkrat kaznovan. V začetku tega meseca se je spravil nad posestnika Stefana Stravsca iz Malih Lipljen ter ga s polenom po glavi in po hrbtu udaril. Lunder je bil obsojen na tri mesece zapore in mora plačati Stravsu 5 K za bolečine.

— Terezija Golob, gostilničarka v Florjanskih ulicah, je bila obsojena na 20 K denarne globe oziroma dva dni zapore, ker je razžalila Rozalijo Serek.

— Franc Lavf iz Besnice pri Dobrunjah je bil letošnjo zimo v lovišču trgovca g. Korbarja iz Ljubljane nastavljen zajcem. Kose je zajec ujel, ga je Janez Tesnar vzel iz zanke, in ko sta ga potem Lavf in Tesnar drla, jima je pri tem tudi Franc Žagar pomagal. Zajca so potem vsi trije skupaj snedli. Lavf je bil obsojen na 10, Tesnar na 6 in Žagar na dva dni zapore.

— Ignacij Kastelic, delavec pri g. baronu Codelliju, je dne 8. t. m. v trgovini »pri Florjanu« v Štepanji vasi obidal Francetu Žerjavu, da je kot bivši uslužbenec barona Codellija letemu nepošteno služil ter ga pri nakupovanju krav in volov goljufal. Kastelic je bil obsojen v denarno globo 30 K, oziroma 3 dni zapore.

— Terezija Škof, posestnica v Dijaških ulicah, je bila obsojena na 24 ur zapore, katera kazen se je pa spremenila na 20 K denarne globe. Tožila jo je bila g. Terezija Mulhar zaradi razžaljenja časti.

— Katarina Držaj, branjevka v Florjanskih ulicah št. 30, ima precej dolg jezik. O trgovcu g. Josipu Jabačinu je trosila razne izmišljotine, zlasti da je grdo ravnal s svojo soprogo, jo prametaval itd. G. Jabačin je hotel, da se enkrat za vselej zavežejo hudobni jeziki, ki mu krajejo čast, ter je pozval Katarino Držaj pred sodišče. Držaj je obžalovala, da je obrekovala g. Jabačina, ker ne ve prav nič slabega o njem. Ker je bil g. Jabačin toliko velikodušen, da je odpustil Katarini Držaj, je bila ta oproščena.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

— Jožef Knè, 16 let stari dninar, je vsoval pri posestniku Jožefu Bartetu v Cerkljah, kjer so pili odnotni fantje: Peter Zupan, Miha Šter in Janez Borštnik. Slednja dva sta se nekaj aprila, ker se je pa Knè vtikal vmes, ga je Šter udaril. Omamljen je oblekal Knè pod kapom, potem pa šel do bližnje hiše ter tam zopet oblekal, ker mu je prišlo slabo. Knè je

vaso zadevo ovadil orožnikom in se
potem vrnil k Borštnikovim po svojo
izgubljeno kopo. Navzroč so mu oči-
tali, da je pri nekom oknu šipe pobil.
Barle ga je z vrvi udaril in ga s
pomocjo Štera in Zupana zvezal. Obe-
sili so ga na drog pod stropom, Barle
mu je dal v roke rožni vonec in ga
prisilil, da je moral moliti očenaša,
vero in tri angeljska češčenja. Med
tem so ga imenovani trije tepli po
glavi in se mu posmehovali. Šele ko
je navzroč Frano Šter zanj prosil, so
ga izpustili. Borštnik pa je bil tisti,
ki je šipe pri oknu potrl, a ne Jožef
Krè. Barle, Šter in Zupan so bili kri-
vim spoznani hudodelstva javne sile
in je bil prvi obsojen na 2 meseca,
drugi na 5 tednov in tretji na štiri
tedne ječe. Borštnik pa na 3 dni za-
pora. — Miha Zabret, delavec v
Hrušici, je v Krivčevi gostilni Janeza
Slomška s nožem na obeh rokah in
levih sencih počkodoval iz jeze, ker
ga je obdolženec miril. Obsojen je
bil na mesec z enim trdim ležiščem
na teden poostrenega zapora. — Ja-
nez Mohar, hlapec špediterja Ivana
Rusa na Bledu, je poveril več od-
strank za gospodarja mu zaupnega
denarja. Mohar priznava, da si je res
neke vasote prisvojil, zato si je kupil
semitja kaj za jesti, ker mu domača
hrana ni zadostovala. Glede podtika-
nih mu 60 K pa pravi, da jih je go-
tovo gospodinjci izročili. Tega pa nista
mogla zakonska Rus odločno zanikati.
Obsojen je bil zaradi prestopka ne-
zvestobe na 6 tednov strogega za-
pora. — Miha Hafner, sitar v
Stratišču, je bil jezen na Janeza Roz-
mana, ker je domneval, da ga je ta
zaradi streljanja s pištolo nekoč oro-
žnikom ovadil. Udaril ga je pred Tri-
lerjevo hišo tako močno s pestjo po
licu, da mu je glava zatekla, in je
bila po izreku zvedenec posledica
tega udarca perforacija levega bob-
niča. Obdolženec se zagovarja, da
se ga je v Kranju napil in je bil
vsled tega razburjen. Obsojen je bil
na 14 dni zapora.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 20. aprila 1905.		
Naložbeni papirji.	Dinar	Blago
4 ¹ / ₂ % majeva renta	100-45	100-65
4 ¹ / ₂ % srebrna renta	100-30	100-50
4 ¹ / ₂ % avstr. krona renta	100-50	100-70
4 ¹ / ₂ % " zlata	119-80	120-—
4 ¹ / ₂ % ogrska krona "	98-05	98-25
4 ¹ / ₂ % " zlata	118-50	118-70
4 ¹ / ₂ % posojilo dežele Kranjske	99-50	101-—
4 ¹ / ₂ % posojilo mesta Spiljet	100-50	101-50
4 ¹ / ₂ % posojilo mesta Zadar	100-—	100-—
4 ¹ / ₂ % bos.-herc. žel. pos. 1902	101-65	102-60
4 ¹ / ₂ % češka dež. banka k. o.	100-15	100-75
4 ¹ / ₂ % " žel. o.	100-15	100-65
4 ¹ / ₂ % zast. pisma gal. d. hip. b.	101-25	101-95
4 ¹ / ₂ % pešt. kom. k. o. z.	107-60	108-60
10% pr.	100-50	101-50
4 ¹ / ₂ % zast. pisma Innerst. hr.	100-50	101-50
4 ¹ / ₂ % " ogrske cen.	100-50	101-50
4 ¹ / ₂ % dež. hr.	100-50	101-50
4 ¹ / ₂ % z. pis. ogr. d. hip. ban.	100-10	101-10
4 ¹ / ₂ % obl. ogr. lokalnih žel.	100-—	101-—
4 ¹ / ₂ % dež. d. dr.	100-—	101-—
4 ¹ / ₂ % obl. češke ind. banke	100-75	101-75
4 ¹ / ₂ % prior. Trst-Poreč lok. žel.	99-—	—
4 ¹ / ₂ % prior. dol. žel.	99-50	100-—
5% " juž. žel. kup. 1 ¹ / ₂ %	318-75	320-75
4 ¹ / ₂ % avst. pos. za žel. p. o.	101-15	102-15
Srečke.		
Srečke od l. 1860 1 ¹ / ₂	193 75	195 75
" " 1864	288-—	292-—
" tizake	168 85	170 85
" zem. kred. I. emisije	310-—	319-—
" " II.	308-—	316-—
" ogr. hip. banke	281-—	286-—
" srbske a fra. 100-—	109-—	114-50
" turške	144 75	145 75
Basilika srečke	28-—	29-40
Kreditne "	485-—	495-50
Inomoške "	79-—	83-—
Krakovske "	89-—	94-—
Ljubljanske "	66-—	72-—
Avst. rud. križa "	67-—	69-—
Ogr. " "	38-—	40-—
Rudolfove "	65-—	69-—
Saleburške "	74-—	83-70
Dunajske kom. "	639-—	649-—
Dielnice.		
Južne železnice	91 75	92 75
Državne železnice	657 75	658 75
Avstr.-ogrsk. bančne dielnice	1648-—	1658-—
" kreditne banke	664-50	665-50
Avst. "	774-—	775-—
Ogrske " "	247-50	249-—
Živnostenske "	656-—	662-—
Premogokop v Mosta (Britx)	533 50	534 50
Alpske montan "	2669-—	2673-—
Prške žel. ind. dr.	544-50	545-50
Rima-Murányi	268-—	272-—
Trbovljske prem. družbe	618-—	622-—
Avstr. orožne tovr. družbe	165-—	167-—
Češke sladkorne družbe	—	—
Valute.		
G. kr. seklin	11-30	11-34
20 franki	19-07	19-09
20 marke	28-44	28-51
Sovereigns	22-92	24-—
Marke	117-12	117-32
Laški bankovci	95-50	95-70
Rubli	252 75	253-50
Dolari	4-84	5-—